

Władysław Goliński
Tel.: +509489188
E- mail: : wladyслав.golinski@wp.pl

Ustka, 22 kwietnia 2024.

Polikowski Paweł Piotr,
Burmistrz Miasta Chełmża

E-mail: burmistrz@chemza.pl

Wydział spraw społecznych i
obywatelskich Urzędu Miasta Chełmża

E-mail: promocjaum@post.pl

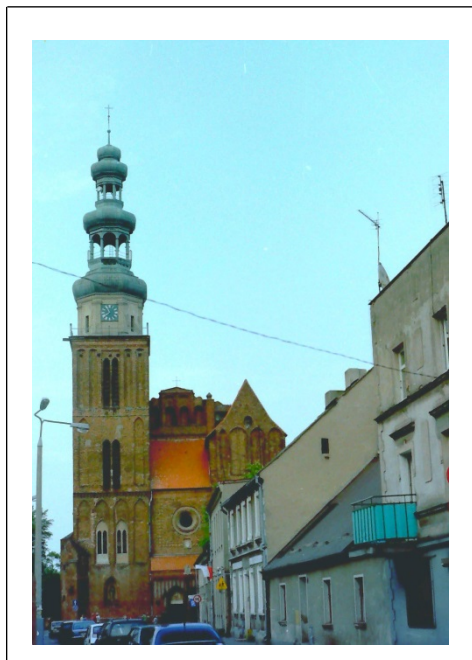
List otwarty do Burmistrza Miasta Chełmża i do Rady Miejskiej

dot.: rewitalizacja w Chełmży, plany nowych projektów obiektów muzealnych.

Szanowni Państwo,

Jestem przerażony stopniem zniszczeń fasad domostw chełmżyńskich. A to co dzieje się wewnątrz w tych starych, rozlatujących się kamienicach, nie można takiej biedy sobie nawet wyobrazić. Przyczyna jest prosta, brak właścicielom budynków pieniędzy na renowację.

Chełmża już znacznie wcześniej, bo w latach międzywojennych miała wysokie bezrobocie, nie pomagały w tym podjęte roboty specjalne- np.: utworzenie parku z płatną plażą. Ale wtedy właściciele kamienic mogli przeprowadzać niezbędne remonty w swoich kamienicach. Obecnie co widać po stanie starej zabudowy chełmżyńskiej- jest tragicznie. Za PRL-u czynsze były tak niskie, że nie starczało na remonty a jeszcze wtedy był czas na odzyskanie tych starych domów.

Chełmża, ul. Tumska.

2007

Obecnie jest również źle bo lokatorzy nie mają pieniędzy na czynsze, a więc ich poziom dochodów z zapomogi dla bezrobotnych również nie gwarantuje dochodów na odremontowanie domów. Trwa obracanie się budynków w ruinę. W sposób nie dający się rozsądnie zaplanować przyrasta ludzi poszukujących jakiegokolwiek mieszkania.

Po prawej stronie ulicy pokazanej na zdjęciu są widoczne zabudowania typowej chełmżyńskiej zabudowy. Kościół pokatedralny, ma zadbane wygląd tak zewnątrz jak i w środku, a budynki na ul. Tumskiej były już w 2007 roku w katastrofalnym stanie, z pewnością w środku grzyb jest na całej ścianie. Slumsy. Moja propozycja to wcześniej postawić blok mieszkalny ze wszystkimi dostępnymi instalacjami, przeprowadzić ludność do tegoż bloku. Rozwalić istniejącą tą pokazaną po prawej stronie zabudowę na całej ulicy i zbudować nową, współczesną zabudowę, nie będącą w niezgodzie z gotyckim kościołem. Przesunąć nową linię zabudowy (jak chcecie mieć w mieście turystów to mogą tu powstać pensjonaty) w kierunku do jeziora, na skarpe. Powinna być widoczna z ulicy cała bryła kościoła. Nowe domy powinny być wykonane pod klucz. Moim zdaniem trzeba podobnie postępować w całej starej zabudowy Chełmży. Przy okazji dokonać renowacji ulic! Wstyd patrzeć Chełmżniakowi na to co się teraz dzieje.

Starówka Ustki, ul. Czerwonych Kosynierów. 2020

adresem:

https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Wladyslaw_Golinski/Galeria_3a oraz

https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Wladyslaw_Golinski/Galeria_4

Ustka ma około 150 hoteli i pensjonatów ale musi też dać turystom nie tylko plażę nadmorską.

Proszę abyście mnie nie traktowali jako kogoś, kto będzie Was pouczał. Jeśli chcecie faktycznie być miastem żyjącym częściowo chociaż z turystyki to trzeba bez wątpienia włożyć w to Wasze miasto trochę ciężkiej pracy.

Jako oferta jest obecnie proponowane turyście: 1. Kościół pokatedralny, 2. Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja. 3. Wieża ciśnienia, 4. Jezioro, 5. Starodawny układ urbanistyczny starówki chełmżyńskiej. No i pomniejsze zabytki.

Zwiedzanie Chełmży to z górą zajęcie na 2-3 godziny. No, pozostaje jeszcze jezioro, które obecnie jest już maksymalnie turystycznie wykorzystane. Może zadbać o zarybienie co przywołałoby wędkarzy, którzy mieliby możliwość wypożyczenia wiosłowych łodzi wędkarskich. Na miejscu mogliby się zaopatrzyć w przynętę...

Chełmża dzisiejsza wygląda bardzo biednie i koniecznie trzeba to zmienić, trzeba też dodać parę atrakcyjnych turystycznie miejsc. Nie może też być tak dużo mieszkańców bez pracy, a więc skazanych na biedę. Proponuję o stworzenie nowoczesnego miasta posiadającego muzea oparte na pradziejach osad leżących w miejscu dzisiejszej Chełmży. Posiadanie takich miejsc jak uczelnie czy muzea powoduje przyrost najrozmaitszych miejsc pracy- niejako samorzutnie. Ostatecznie jednak aby powstały muzea to tego **muszą chcieć mieszkańcy** Chełmży.

Domyślam się, że prawdziwą zmorą dla Chełmży są rozlatujące się kamienice. Otóż trzeba postąpić podobnie jak w przypadku, który wyżej został już opisany. Mieszkam obecnie w Ustce i z zadowoleniem obserwowałem jak całe ulice zostały poddane rewitalizacji. Trzeba wejść w kontakt z firmami w Ustce i podobnie postępować w Chełmży. Bez wątpienia jednak musi powstać projekt rewitalizacji. Każdy z tych usteckich nowych domów powstał jako budowany od fundamentów, był budowany na podstawie indywidualnego projektu miał bowiem mieć swój pierwotny wygląd. Jest zachowany stary układ urbanistyczny.

Ulice Ustki polecam obejrzyć na zdjęciach w Internecie pod

Propozycja projektu nr 1 dla osady ludności kultury ceramiki wstęgowej rytej z neolitu (ok. 5600 lat p.n.e.).

Muzeum zawierałoby powiedzmy ze dwa ówczesne domy- rekonstrukcje wraz z jego ówczesnym wyposażeniem. Umieszczenie takiego miejsca: dokładnie w miejscu dokonanych wykopalisk. Opis takiego miejsca znajduje się w sprawozdaniu archeologa Józefa Kostrzewskiego z 1928 roku: „*Osada położona jest na wzgórzu gliniastym, dominującym nad jeziorem chełmżyńskim, na północ od niego, między szosami do Grudziądza i do Kowalewa i Golubia. Znaczna część wzgórza została już zrównana przez wybieranie gliny i stąd część osady uległa już zniszczeniu. Rozkopywania rozpoczęto na najwyższym punkcie wzgórza, tuż przy krawędzi urwistego zbocza kopalni gliny...*”; w linku poniżej- opracowanie Władysław Goliński; **Pradziejowa Chełmża**, maszynopis, Ustka 2023.

<https://biblioteka.ustka.pl/images/stories/literatura/golinski/art62a.pdf>

Propozycja projektu nr 2 dla osady obronnej ludności kultury łużyckiej z epoki brązu (osada obronna w starej Chełmży pochodzi z ok. 700 r. p.n.e.)

Muzeum zawierałoby most (w miejscu reliktu- mostu z ok. 700 lat p.n.e.) przez j. Miałkusz i zawierałoby bramę i wał obronny z palisadą dookoła 1 ha ziemi. Całość byłoby na wolnym obecnie od zabudowy miejscu, na przedłużeniu ul. Hallera. Oryginalna osada jest położona na miejscu starówki Chełmży. Szczegółowy opis takiego starego miejsca osady i samej osady znajduje się w linku poniżej- patrz poniższe opracowanie a zamieszczony tu cytat pochodzi z opracowania Władysław Goliński; **Starodawna Chełmża**, maszynopis, Ustka 2023: „*Od około 700 r. p.n.e. obecność ludności kultury łużyckiej na ziemiach Polski zaczęła zaznaczać się- mówiąc językiem dzisiejszym- w zakresie zagadnień planowania przestrzennego. Od tego czasu bowiem zamiast amorficznych aglomeracji niewielkich osad powstawały zespoły osadnicze, składające się z grodu obronnego o powierzchni około 1- 5 ha (w Lozie tj. dzisiejszej Chełmży był ok. 5ha), zabudowanego gęsto, oraz z niewielkich osad stałych, rozmieszczonych wokół niego o promieniu około 10-15 km. Według niektórych idea takich zespołów zrodziła się na terenach Czech i Północnych Moraw; w każdym razie zespoły te rozprzestrzeniły się u nas stopniowo z dorzecza górnej Odry. Około połowy pierwszego tysiąclecia p.n.e. obszar ich występowania doszedł do okolic Dunajca, Nidy, Proсны i Gopła*”.

Poniżej link do opracowania pt. *Starodawna Chełmża*:

<https://biblioteka.ustka.pl/images/stories/literatura/golinski/art57c.pdf>

Propozycja projektu nr 3 dla szlaków przemieszczania się po Chełmży wycieczek. Starannie należy w pierwszej kolejności przygotować ulice miasta tak, aby pokazać ciekawą przecież architekturę odremontowanego całego śródmieścia i szlaków po których będą się przemieszczały wycieczki.

Mam taką nadzieję, że burmistrz i samorząd miasta Chełmża znajdzie zrozumienie i realną pomoc w rozwiązywaniu podjętej rewaloryzacji miasta.

Władysław Goliński

K. o.

Piotr Rypson
Departament Dziedzictwa Kulturowego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa
E-mail: ddk@kultura.gov.pl

Sambor Gawiński
Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Toruń
E-mail: torun@torun.wkz.gov.pl

dr Magdalena Nierzwicka
Wicedyrektor ds. naukowych, Muzeum Okręgowe w Toruniu
E-mail: m.nierzwicka@muzeum.torun.pl